

www.mossebladet.se

ARVET EFTER OLOF MOBERG I HÖGSHULT

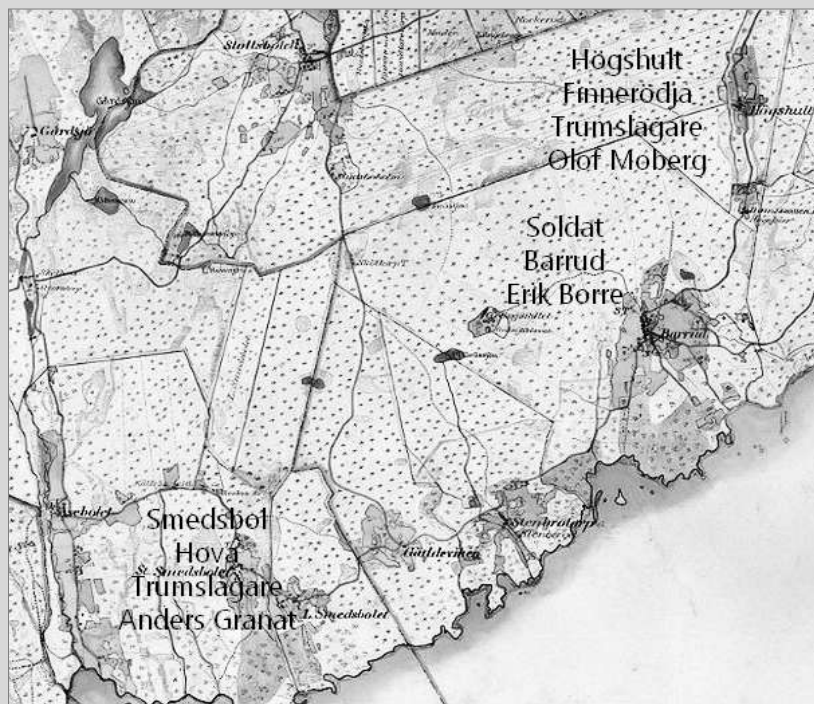
Januari 2023

Alf Gunnarson

INNEHÅLL
GLIMTAR UR
OLOF MOBERGS LIV
BOUPPTECKNING 1825

TIDIGT 1800- TAL: TRE I TJÄNST HOS SKARABORGS REGEMENTE

På denna karta, den häradsekonomska, från andra hälften av 1800- talet, ser vi Högshult, där Olof Moberg huserade och Barrud (soldatroten 1174), där en i raden hette Erik Borre samt Hova sockens trumslagareboställe, Smedsbo, där Anders Granat bodde.

Det såg ut ungefär så här även i början av 1800- talet. Dock att lite mindre mark var uppodlad.

GLIMTAR UR OLOF MOBERGS LIV

Det följande är hämtat från sammanställningen
<https://mossebobladet.se/a.eric%20o%20lof%20i%20mobacken.pdf>

På våren 1774 avled Lars Larsson i Mobäcken, 43 år gammal. Hans jämnåriga hustru Eva Nilsson (f 1730) lämnades ensam med dessa deras barn: Lars Larsson (f 1754), Olof Larsson (f 1758), Eric Larsson (f 1761), Jean Larsson (f 1763), Anders Sven Larsson (f 1766) och Maria Larsson (f 1770). Äldste sonen, Lars Larsson, hade blivit soldat och flyttat från Mobäcken vid faderns frånfälle. De övriga sönerna och dottern tvingades flytta åt olika håll. Änkan Eva Nilsson gifte sig senare på 1770-talet med den sjutton år yngre Anders J(oh)ansson. Han var son till mästern och mönsterskrivaren vid Norra Vadsbo kompani, Johan Tivermann. Denne Tivermann var fadder till Olof Larsson vid dopet 1758 och han tog nu hand om unge Olof och ledde honom in på den militära banan.

Lars och Olof gifte sig så småningom med var sin Stina och de fick stora familjer, som vi ser här nere. Eric Larsson kom tillbaka till Mobäcken och tog hand om detta hemman, medan Olof Larsson valde (eller blev vald) att göra karriär som trumslagare vid Norra Vadsbo kompani, med Högshult som hemmabas. De övriga sönerns och dotterns livsöden är okända.

HÖGSHULT

Olof Larsson- Moberg (f 1758)

Hans hustru:

Stina Olofsdotter (f 1772)

Deras barn:

Maria (f 1789) Stina (f 1792 - d
98)

Lars (f 1794) Eva (f 1797)
Erik (f 1799) Cathrina (f 1805)
Olof (f 1811)

MOBÄCKEN

Eric Larsson (f 1761)

Hans hustru:

Stina Svensdotter (f 1765)

Deras barn:

Lars Jan (f 1788) Maria (f 1789)
Stina (f 1792) Sven (f 1794)
Seved (f 1796) Ingeborg (f 1799)
Eva (f 1802) Erik (f 1804)
Olof (f 1807)

FAMILJEN I MOBÄCKEN

När Eric Larsson avled 1824 hade flera av familjens många söner och döttrar redan lämnat Mobäcken. Lars Jan (f 1788) hade flyttat till Hova 1810, Maria (f 1789) till samma socken 1812, Stina (f 1792) till Högsåsen 1817, Ingeborg (f 1799) till Hova 1818, Sven (f 1794) till Bodarne 1819, Seved (f 1796) till Arboga- Stockholm 1819. Eva (f 1801) och Eric (f 1804) hade också flyttat till Hova socken i början av 20-talet. Gammelmödern Eva Nilsson, som var barnfödd i Mobäcken och änka sedan 1774, hade avlidit 1815.

Eva Ericsson (f 1801) återvände till trakten. Hon gifte sig 1823 med vagnmakaregesällen Anders Holm (f 1792 i Mariestad) och de bosatte sig på Norrängen, nära Mobäcken. De fick barnen: Petronella (f 1824), Anna Stina (f 1826), Eva Sofia (f 1830) och Amanda Lovisa (f 1841). Eva Nilssons make nummer två, Anders Jansson (f 1747), avled 1825. Vagnmakare Holm avled 1850 och hustrun 1863.

I slutet av 1830- talet återvände Eva Ericsdotters äldre bror, Seved Ericsson (f 1796), med sin familj till Mobäcken. Hans hustru hette Maja Abrahamsdotter (f 1803). De hade tre barn: Maja Stina (f 1824), Erik (f 1831) och Severus (f 1836). Sannolikt var Severus ensam om sitt namn i Finnerödja socken. Det låter nästan romerskt kejsarligt. Seved Ericssons familj flyttade på 1840- talet till Korterud, där de stannade kvar i generationer framåt. Seved Ericsson avled där 1870 och hustrun Maja Abrahamsdotter levde ända till år 1900.

FAMILJEN I HÖGSHULT

När trumslagaren Olof Larsson- Moberg (f 1758) tog över Högshult år 1780 hade han en rad företrädare på bostället. Under första halvan av 1700- talet (fram till 1749) hette trumslagaren Bengt Granat (f 1696 i Bråten). Bengts hustru hette Kerstin Larsdotter (f 1696 i Orrkullebäcken). Bland deras åtta barn fanns döttrarna Ingrid (f 1723) och Brita (f 1732).

Ingrid Bengtsdotter (f 1723) gifte sig med Lars Granat (f XXXX). Han var trumslagare och boställets innehavare fram till 1759, då han deltog i det pommerska kriget och avled i Stralsund. Änkan Ingrid Bengtsdotter gifte sig då med Eric (f 1738 i Posseborgan). Denne fick också namnet Granat och han disponerade Högshult fram till 1780.

Stora Smedsbol

Eric Granats och Ingrid Bengtsdotters son Anders Granat blev också trumslagare (och oboe- spelare). Han flyttade senare till Stora Smedsbol och var under många år Olof Mobergs kompis på olika uppdrag i Sverige och nere i Europa. Anders och Olofs hustru Stina var kusiner. Ett av Anders Granats barnbarns barn hette Augusta Charlotta Fransson, född 1876 i Lilla Smedsbol (vår mormor).

Åter till Högshult

Ingrid Bengtsdotter (f 1723) hade en yngre syster Brita (f 1732). Hon gifte sig med Olof Gustafsson (f 1732 i Udenäs) och de var medbrukare i Högshult runt sekelskiftet 1700/ 1800. Deras unga dotter Stina (f 1772) gifte sig med boställets innehavare, den fjorton år äldre, Olof Larsson- Moberg redan 1787 och medan Stina ännu var tonåring fick de sitt första barn, dottern Maria, 1789. (Hela familjen finns presenterad på sidan 2).

Olof Moberg var färdigutbildad trumslagare 1778 och blev innehavare av bostället Högshult 1780. Lika lite som företrädarna blev han en hemmasittare. Han fick ofta nog ta fram sina pinaler och bege sig till Axevalla och andra ställen, för att öva eller delta i riktiga krigsföretag. Hans utrustning (främst i färgerna gult och svart) bestod av: syrtut, jacka, väst, byxor, hatt, halsduk, skjorta, skärp, strumpor, skor, stiletter och trumma av mässing.

Några noteringar om Olof Mobergs militära karriär

Han kommenderades till tjänst på fästningarna Carlsten, Landskrona och Varberg under 80- talet och han deltog i slaget vid Kvistrum (i Bohuslän) 1788. Denna drabbning har förminskats till en "skärmytsling" i historieböckerna. Bakgrunden var att Gustaf III krigade mot Ryssland och ryssarnas dåvarande vänner, Danmark/ Norge, passade på att skicka ner trupper genom Bohuslän, med Göteborg som mål. Efter diverse felbeslut av de svenske, segrade den avsevärt större invasionsstyrkan. Endast fem svenskar och lika många från motståndarsidan fick sätta livet till i själva striderna. Alla svenskar blev formellt förklarade som krigsfångar, men efter löfte om att aldrig mera gå i krig mot Ryssland och Danmark/ Norge, fick svenskarna återvända till sina hemorter. De dansk/ norska trupperna tågade vidare mot Göteborg, men så grep England in och medlade och inkräktarna marscherade hemåt genom Bohuslän. Så dags var det höst och det regnade kraftigt. Danskarna och norrmännen frös och svalt och for illa. De fick livnära sig på lingon, står det i böckerna. Mer än tusen man dog av hunger och svält. Slutsatsen blir att det där rätt så obetydliga kriget, som kallats Tyttebärskriget i Norge och Teaterkriget i Sverige, inte var så lyckat för någon av parterna.

1789 begav sig Norra Vadsbo kompani till Finland. Efter händelserna vid Kvistrum var alla högre befäl nu ersatta av nya, men korpralerna, manskapet och trumslagarna fick förnyat förtroende. Olof och hans kamrater fick åka hem vid tiden för Viborgska gatloppet (1790). Därefter blev det en lång period av fredliga övningar på hemmaplan.

På hösten 1805 kommenderades Olof till Karlskrona och året efter till Pommern. Den svenska hären bestod av 12 000 man och man marscherade en tid i norra Tyskland i förhoppning om (?) att komma i närlinje med Napoleons trupper men det blev aldrig några direkta strider.

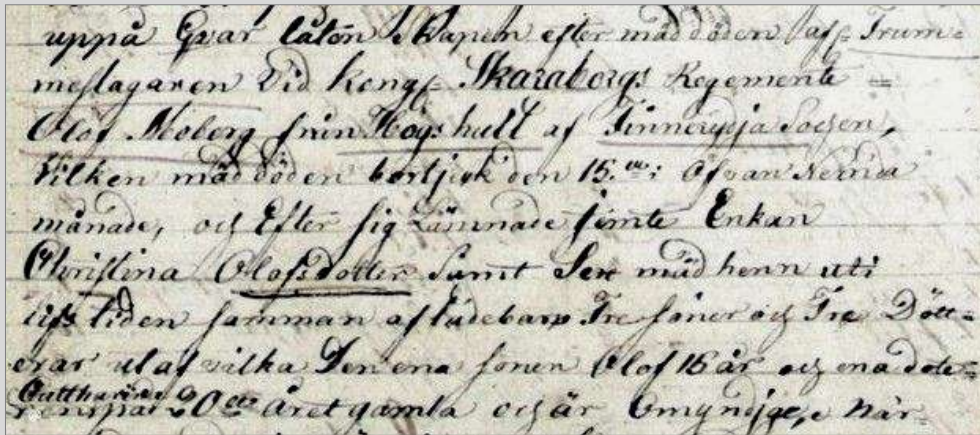
Den 19 september 1812 noteras: "Trumslagare Moberg ankommen från Göta Kanal." Olof var alltså en av de många (58 000) indelta soldater som genom åren deltog i Baltzar von Platens kanalbygge tvärs över Sverige. Olof och hans kamrater i Skaraborgs regemente fick nu permission från kanalbygget, för att i stället kriga mot Napoleon. I Norra Vadsbo kompani fanns numera även Olofs son Lars med som trumslagare. Den 16- 19 oktober 1813 utkämpades slaget vid Leipzig, med totalt en halv miljon soldater. Det har kallats "Völkerschlacht bei Leipzig" (folkslaget vid Leipzig) i tyska historieböcker.

Den svenska armén leddes av kronprins Bernadotte. Slaget vid Leipzig anses som det största i Europa före världskrigen. De allierade segrade stort och Napoleon fick dra sig västerut, för att två år senare möta sitt Waterloo. Olof hamnade på sjukhus i Lübeck, där han blev kvar i ett drygt halvår och han deltog, såvitt bekant inte i slutstriderna i Danmark och Norge 1813/ 1814.

De närmaste tio åren är det tämligen tyst om Olof Moberg i Kronans arkiv. Den 15 juni 1825 står det skrivet att en kronhästskjuts begagnats för att transportera den sjuke trumslagaren Olof Moberg från Lerdala till Axevalla. Olof Moberg avled samma dag.

BOUPPTECKNING 1825

Från sidan ett i protokollet.

År 1825 den 24 maj, blev på vederbörandes därom gjorda anmodan efterföljande bouppteckning av undertecknad förrättad uppå kvarlåtenskapen efter med döden avgångne trumslagaren vid Kungliga Skaraborgs Regemente, Olof Moberg, från Högshult i Finnerödja socken, vilken med döden bortgick den 15 mars - - - och efter sig lämnade, jämte änkan Christina Olofsdotter, sex, med henne uti livstiden sammanavlade barn, tre söner och tre döttrar, utav vilka sonen Olof, 15 år och dottern Catharina, 20 år, är omyndiga.

Närvarande vid förrättningen, som god man att bevaka de omyndiga barnens, Olofs och Catharinas, rätt - dannemannen Carl Pehrsson i Brunterud. Den avlidnes efterlämnade kvarlåtenskap uppgavs av ovan nämnda änka och ena sonen, Lars.

	Rdr	Skg		Rdr	Skg
TENN			Transport	27	4
1 platt fat	2		1 kruka	1	12
Dito	2		1 dito. Mindre		8
Dito, mindre	1	16	1 fat		32
Stop		32	1 dito	1	-
Ett dussin tallrikar	1	24	1 kaffekokare		32
	7	24	1 bunke		8
KOPPAR			1 gammal skål		4
Brännvinstyg	5	24	1 dito		8
Större kittel	13		1 gj. Panna		3
Dito	4	24	2 ljusstakar av malm		4
Dito	2		1 dito, av mässing		2
Dito, mindre	1	16	(Oläslig)		4
Dito, mindre		36	1 tratt av mässing		6
	27	4		34	33
			GLAS OCH PORSLIN		
			4 tekoppar, 1 fat		12
			1 glasflaska		3
			Transport	0	15

Anmärkning: Rdr = riksdaler, skg = skilling(ar).

Sidorna 2 och 3 i protokollet.

	Rdr	Skg		Rdr	Skg
Ölglas		4	1 låda med järnskräp		1
Snapsglas		4	1 litet skruvstäd		26
Butelj		8	1 (pryl av något slag)		2
Selforskrus		6	SNICKARREDSKAP		
Transport		37	2 sågar		16
JÄRNSAKER			3 navare		6
1 spett		8	(Oläslig)		3
1 lina		10	(Oläslig)		2
Dito		32	4 hyvlar		6
Dito		8	3 huggjärn		3
1 isbill		2	(Oläslig)		1
3 hackor		2	1 torvjärn. 1 rasp		1
2 spadar		2	1 hyvelbänk		18
4 huggyxor		16	(Oläslig)		2
1 täljyxa		8	1 bord		4
Dito, handyxa		4	1 handkvarn		12
10 ledjar (liar)		8	(Oläslig)		32
4 skäror		1	1 målad soffa	1	
2 slipstenar med järnvevar	1		1 dito	1	8
1 kålhacka, 1 dito		2	1 dito		40
1 strykjärn		8	6 stolar		36
3 ullsaxar		4	1 kista		32
1 verktyg		6	2 kistor		24
Dito		6	1 skrin		12
Dito		8	(Oläslig)		3

SMEDJEREDSKAP		LAGGKÄRL	
1 bälg	32	1 sädesbinge	4
1 städ	1	1 kar	1
1 sparr	16	1 mäskningskar	24
1 knuster	3	1 dito, sämre	8
1 hammare		Mjölspannar	6
1 tång		Tunnor	3
(Oläslig)	14	(Oläslig)	12
(Oläslig)	24	1 dito, träskodd kälke	4
(Oläslig)	4	1 tvåb och 1 enb. ok	12
1 skrin. 1 fäll m m	2	1 manssadel	8
(Oläslig)	4	1 gödsel- ryss	2
(Oläslig)	32	1 dito	4
1 kar	8	1 harv	16
1 brännvinskanna med pipor	24	1 järnplog	1
1 så. 1 balj	8	2 krokor, tvåb.	12
Diverse byttor e. d. (6 rader)	43	2 dito, enb.	12
4 tunnor	30		
		KREATUR	
		1 ox	20
		1 stut	16
		1 tjur	9
		1 ko, Hjärteros	10
		1 ko, Stjärna	9
		1 ko, Majros	9
		6 får, 4 lamm, en bagge	7
		1 (get ?)	1
		1 galt	5
		1 sugga	5
		KJÖRREDSKAP	
1 trävagn	2		
1 dito, enb.	2		
1 kärra med hjul	32		
1 långkärra, utan hjul	4		
1 fallekärra, utan hjul	2		
1 järnskodd kälke	12		
1 dito, järnskodd	16		
1 dito, törekälke	8		
1 dito, stocksläde	12		

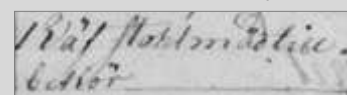
Anmärkning: Husgerädsakerna (värderade till 19 rdr 2 skg) redovisas sist (bild).

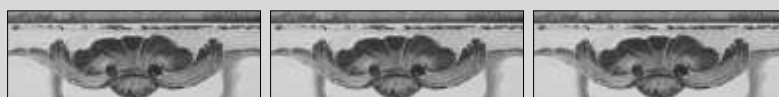
Sidan 4 i protokollet.

	Rdr	Skg		Rdr	Skg
GÅNGKLÄDER			1 huspostilla		16
1 mörkblå vadmalsrock	5		1 dito, sämre		4
1 dito, mörkgrön	2		1 psalmbok		8
2 dit, grå	2	16	1 bok (Krig och Fred) *		2
1 linnetygsrock	1	16	SÅNGKLÄDER		
1 mörkblå vadmals långbyxor	2		Diverse (svårlästa) persedlar	17	12
1 långbyxor		32	DIVERE PERSEDLAR		
1 blå kortbyxor		8	1 väv **)	2	
1 dito, av skinn	1	16	4 skrubbor		16
1 dito, grå		16	<i>4000 Hånskabörar</i>		8
1 tröja, grå		16	2 knivkorgar		6
1 väst, grön		16	1 fiskenot	1	
1 väst, svart		4	4 nors- håvar		32
1 väst, randig		16	4 spinnrockar	1	
1 vardagsväst		2	FAST EGENDOM		
1 par fingervantar		32	1/10- dels mantal i Barrud 1/1	366	
1 dito		6	GÄLD OCH SKULD		
4 jackor, blå	1		<i>1/10- dels mantal i Barrud 1/1</i>	1	16
2 dito, av lärft	1		<i>(kitt)</i>	2	32
1 par stövlar	1	16	Till Jan Isaksson i Barrud	26	2
1 par skor		32	Nämndemans arvode		32
1 par fingervantar		4	Bouppteckningsarvode	3	
BÖCKER			De fattigas procent av bouppt.		36
1 bibel	3		Summa	35	4
1 bok			Behållning	564	11

***) Väven:

MOBERGS MÖBLER (STÄMNINGSBILDER)

T v: Fakta om möblemanget i Högshult år 1825.

SAMMANFATTNING

Tillgångar / skulder	+ / -	Rdr	Skg
Tenn		7	24
Koppar		31	35
Glas och porslin			37
Järnsaker		8	30
Smedjeredskap		2	43
Snickareredskap		1	12
Husgerådsaker		19	2
Laggekärl		6	-
Körredskap		8	32
Kreatur		100	16
Gångkläder		21	14
Sängkläder		17	14
Böcker		3	40
Diversepersedlar		5	14
Fast egendom		366	-
Summa tillgångar		599	15
Gäld och skuld		35	4
Behållning		564	11

Anmärkning: En riksdaler= 48 shilling.

Man noterar att kreaturen var relativt mycket värdefulla samt att marken i Barrud var betydligt mera värd än allt det övriga sammantaget.

Det var sonen Olof Moberg d. y. som blev ägare till marken i nästa generation. Därefter var det Olofs d. y. tre söner som delade på den kakan. Även Karlsönernas Barrud stammar från Olof Mobergs tiondel. Om detta och mycket annat kan man läsa i sammanställningen "Fokus på folket: Barrud under 1800- talet" samt "Familjehistoria. Carlssönernas (Gunnarsönernas) Barrud 1847 – 2018". Båda dessa dokument finns i Mossebobladet www.mossebobladet.se på följande adresser:

<https://mossebobladet.se/a.big.barrud%20adert.h.talet.pdf>

<https://mossebobladet.se/ABC%20%20SK.pdf>

Olof Moberg är morfars, mormors far (MF MM F) eller om man så vill mormors, morfars, morfar (MM MF MF).

2023-01-16 / Alf